ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
» na poczcie . . . . 189.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy ⊟ nieurzędowy

Koźmin, sobota dnia 18-go marca 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz nonparelowy lub miejsce jego . . . . . . 5.00 mk.
wiersz reklamowy w dziale nieurzędowym . . . . 10.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 50% więcej

Nr. 22 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje się do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Dział urzędowy

Nr. 127. **Dotyczy licencjonowania stadników rozpłodowych.**

Licencjonowanie stadników rozpłodowych odbędzie się jak następuje:

I. Obwód Koźmiński.

Dla miasta Koźmina oraz wszystkich miejscowości Komisarjatu Obwodowego Koźmińskiego w piątek, dnia 7. kwietnia 1922 przedpołudniem o godzinie 9-tej na targowisku (Nowy Rynek) w Koźminie.

II. Obwód Pogorzelski.

Dla miasta Pogorzeli oraz wszystkich miejscowości Komisarjatu Obwodowego Pogorzelskiego w piątek, dnia 7. kwietnia 1922 o godzinie 11-tej przedpołudniem na targowisku w Pogorzeli.

III. Obwód Borek.

Dla miasta Borku oraz wszystkich miejscowości Komisarjatu Obwodowego Boreckiego w piątek, dnia 7. kwietnia 1922 o godzinie 2-gi popołudniu na targowisko w Borku.

Na mocy § 12 rozporządzenia policyjnego o licencjonowaniu stadników z dnia 14. października 1920 (ogłoszone w Orędowniku z roku 1920 nr. 93, poz. 593) jest za każdego przedstawionego stadnika w terminie licencyjnym na ręce przewodniczącego komisji licencyjnej opłata w wysokości 50 marek do złożenia. Każdy przedstawiony stadnik musi posiadać pierścień nosowy.

Kto swego stadnika jeszcze nie zgłosił musi to zaraz uczynić z podaniem rasy, maści i wieku stadnika do Starostwa w Koźminie.

Panów sołtysów i miejskie urzędy policyjne proszę powyższe zaraz i powtórnie zwyczajem miejscowym do wiadomości publicznej podać i nad tem czuwać, żeby każdy kto do rozpłodu zdolnego stadnika posiada, tego w terminie przedstawił.

— L. dz. 279/22 St. II. —

Koźmin, dnia 10. marca 1922 r.

Starosta.
Czarnecki.

Nr. 128. **W sprawie przepisów ordynacji o miarach i wagach.**

Przypominam niniejszem obowiązującą dotychczas ordynację miar i wag z dnia 30. maja 1908 r. (Dz. Ust. Rz. str. 349) której główne przepisy podaję niżej w tłomaczeniu.

§ 6. Do mierzenia i ważenia w obrocie pub'icznym, jeżeli przez takowe ilość świadczenia ma być ustaloną, mogą być tylko wzorcowane miary, ciężarki i wagi używane, które winne być w każdej chwili zdolne do użycia. Do publicznego obrotu należy obrót handlowy i wtenczas, jeżeli nie jest w publicznych miejscach sprzedaży wykonywany.

Również do wypośrodkowania zapłaty za pracę w zakładach o charakterze fabrycznym mogą tylko wzorcowane miary, ciężarki i wagi być używane.

Miarom równają się w myśl niniejszego przepisu narzędzia używane do mierzenia płynów i suchych przedmiotów.

§ 8. Do sprzedaży płynów spirytusowych według stopni siły mogą być używane wzorcowane termo-alkoholometry, zaś do płatnego dostarczania gazu tylko wzorcowane gazometry, które winne być w każdej chwili zdolne do użycia.

§ 9. Wino, wino owocowe i piwo przy sprzedaży beczkami wolno kupującemu tylko w takich beczkach dostarczać, które są wzorcowane na ich objętość wewnętrzną. Wyjątek stanowi wino i piwo zagraniczne, którego odprzedaż następuje w naczyniach oryginalnych.

Stanowi również wyjątek to wino zagraniczne, którego sprzedaż w zagranicznych dla odnośnego wina w kraju używanych naczyniach następuje. Ilość takiego wina oblicza się nie według litrów, lecz według oznaczenia naczynia.

§ 10. Wzorcowanie składa się z przepisanego badania i stemplowania narzędzi mierniczych przez kompetentną władzę; może być nowem lub uzupełniającem wzorcowaniem.

§ 11. Wagi i miary podlegające obowiązkowemu wzorcowaniu winny być w pewnych czasokresach do uzupełnienia wzorcowania przedstawione.

Czasokresy, w których uzupełniające wzorcowanie przedsiębrać i powtarzać należy, są następujące:

a) miarach długości i płynów, narzędzi mierniczych do płynów, miarach próżnych i narzędzi mierniczych do suchych przedmiotów, ciężarków, wag o najwyższem przypuszalnem obciężeniu do wyłącznie 3000 kilogramów jako i beczek do piwa czasokres wynosi dwa lata.
b) wag do najwyższego obciążenia 3000 kilogramów i ponadto wag o stałej podstawie i beczek do wina i wina owocowego czasokres wynosi trzy lata.

Czasokres rozpoczyna się z upływem tego roku kalendarzowego, w którym ostatniego wzorcowania dokonano.

Przy beczkach w których wino jest złożone, nie kończy się czasokres wzorcowania przed wypróżnieniem beczki.

§ 13. W obowiązkowym obrocie wzorcowniczym używanie i trzymanie niewłaściwych miar, ciężarków, wag, termo-alkoholometrów i gazometrów jako i używanie niewłaściwych beczek jest zakazane. To samo dotyczy przedmiotów, które w myśl § 12 przez Radę Związkową za podlegające wzorcowaniu uznane zostały.

Jako niewłaściwe wchodzą te narzędzia miernicze, które co do swej dokładności przekraczają granicę ustaloną przez Radę Związkową.

§ 22. Kto przy wykonywaniu proceduru wykracza przeciw przepisom §§ 6—9 11 i 13 cytowanej ordynacji oraz na podstawie § 12 tejże ordynacji wydanym zarządzeniom Rady Związkowej lub innym przepisom policyjnym, dotyczącym miar i wag będzie karany grzywną do stopięćdziesiąt marek lub więzienia. Wykonywanie proceduru w myśl niniejszych przepisów odnosi się również do tych towarzystw, które proceder ograniczają tylko do członków.

Obok kary pieniężnej i kary więziennej można orzec bezużyteczność i zniszczenie narzędzi mierniczych.

Zaznaczam, że ustawa sejmowa z dnia 18. 3. 21. r (Dz. Ust. nr. 31 poz. 181) podwyższa dziesięciokrotnie kary pieniężne określone w obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej a przed dniem 8. stycznia 1919 r. wydanych ustawach i rozporządzeniach niemieckich.

— Nr. dz. 1781/22 St. I. —

Koźmin, dnia 9. marca 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 129. Na mocy art. 19. ustępu 2. ustawy sejmowej z dnia 19. maja 1920 r. ustanawia się aż do odwołania przeciętnie ceny miejscowe dla obliczenia rocznej wartości poborów naturalnych pobieranych przez zawodowych robotników i urzędników oraz wartości ich utrzymania w Okręgu Urzędu Ubezpieczeń obejmującego powiat Koźmiński jak następuje:

100 kg. pszenicy 9000,— mk., 100 kg. żyta 7000,— mk., 100 kg. jęczmienia 7000,— mk., 100 kg. owsa 7500,— mk., 100 kg. grochu 9000,— mk., 50 kg. ziemniaków 1500,— mk., 50 kg. słomy 1000,— mk., 50 kg. siana 2000,— mk., 1 kg. prosa 120,— mk., 1 kg. pęczaku 100,— mk., 1 kg. fasoli 100,— mk., 1 kg. kaszy 100,— mk., 1 kg. kawy 100,— mk., 1 kg. soli 50,— mk., 1 kg. masła 1000,— mk., 1 ltr. mleka 40,— mk., 1 ltr. kwaśnego mleka wzgl. zbieranego mleka lub maślanki 12,— mk., 1 kopa jaj 1600,— mk., 1 kg. mąki pszennej 180,— mk., 1 kg. mąki żytniej 120,— mk., 1 kg. mięsa 550,— mk.

Wartość użytkowania jednej morgi ziemi nie nawożonej 6000,— mk., wartość użytkowania jednego ara ziemi nie nawożonej 240,— mk., wartość użytkowania jednej morgi ziemi nawożonej i zoranej 9000,— mk., wartość użytkowania jednej morgi uprawionego ogrodu 12000,— mk., wartość użytkowania jednego zagonu (30 prętów kwdr.) na kapustę 1000,— mk., wartość użytkowania jednego zagonu (30 prętów kwdr.) na ziemniaki 800,— mk., wartość użytkowania jednej krowy rocznie 12000,— mk., wartość użytkowanie jednej krowy rocznie dostawionej przez pracodawcę 15000,— mk., wartość użytkowania jednego skopa bez skóry rocznie 1500,— mk., wartość użytkowania jednej kozy rocznie 2500,— mk., gęsi za sztukę 800,— mk. kaczki za sztukę 450,— mk., inny drób 300,— mk., wolna opieka lekarska i apteka 10000,— mk., wolna furmanka do kościoła i t. d. w ciągu roku 6000,— mk

Dla nieżonatych robotników zawodowych:

Wolne mieszkanie roczne 500,— mk., wolny opał rocznie 15000,— mk., wolne utrzymanie rocznie 109 500,— mk., wolne utrzymanie i pranie rocznie 15000,— mk.

Dla żonatych robotników zawodowych:

Wolne mieszkanie rocznie 600,— mk., wolny opał rocznie 25000,— mk., wartość deputatu składającego się z żyta i ziemniaków 150000,— mk., wartość użytkowania żywego inwentarza drobnego (ogółem bez względu na rodzaje) 4000,— mk.

Dla nieżonatych urzędników gospodarczych:

Zupełnie wolne utrzymanie i pranie (włącznie mieszkanie, światło, opał i t. d.) 150000,— mk., wolne utrzymanie z praniem 160 000,— mk., wolne mieszkanie rocznie 1000,— mk., wolny opał rocznie 6000,— mk.

Dla żonatych urzędników gospodarczych:

Wolne mieszkanie rocznie 1500,— mk., wolny opał rocznie 9000,— mk., wartość deputatu (ordynacji) w ziemniakach, zboża i wartość użytkowa z bydła (ogólnie bez względu na rodzaj) 180000,— mk., wolna opieka lekarska i apteka rocznie 20000,— mk.

Wartość wolnego utrzymania ustanawia się następująco:

I. Dla osób zatrudnionych w gospodarstwie domowym.

1. dla nauczycieli, wychowawców, sekretarzy, dam domu, bon I. klasy, pielęgnarek chorych i innych wykwalifikowanych zawodów dziennie 400,— mk,
2. dla sług, woźnic, szoferów, bon II. klasy, pielęgnarek dzieci, panienek do dzieci, klucznic, wyręczycielek, gospodyń domu i innych podobnych osób dziennie 300,— mk.
3. dla wszystkich, innych osób męzkich (także i woźnych w miastach) dziennie 250,— mk.
4. dla wszystkich innych osób żeńskich (także i woźnych w miastach) dziennie 250,— mk.

Wartość wolnego mieszkania wynosi $1/5$ powyższych płac dziennych. Jeżeli osoba otrzymuje tylko wolne utrzymanie bez mieszkania natenczas należy odciągnąć wartość mieszkania w wysokości jedne piątą powyższych płac.

II. Dla osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych:

1. Dla urzędników, majstrów, starszych kelnerów i t. p. urzędników, dla pomocników handlowych i pomocników aptekarskich dziennie 300,— mk.
2. dla czeladników, rzemieślników i pomocników, kelnerek i żeńskich pomocników handlowych dla męzkich uczni handlowych, aptekarskich i dla wszystkich innych pracujących w przedsiębiorstwach przemysłowych dziennie 250,— mk.
3. dla uczni rzemieślniczych męzkich i żeńskich jakoteż i dla wszystkich innych żeńskich osób zatrudnionych w przemyśle dziennie 200,— mk.

Wartość wolnego mieszkania wynosi jedną piątą część powyższych płac dziennych. Jeśli osoba otrzymuje tylko wolne utrzymanie bez mieszkania, należy potrącić z przypadającej jej płacy jedną piątą część tejże płacy.

III. Dla osób zatrudnionych w rolnictwie:

1. Dla męzkiej służby wiejskiej dziennie 250,— mk.
2. dla żeńskiej służby wiejskiej dziennie 250,— mk.

Wartość wolnego utrzymania dla młodocianej służby na wsi poniżej lat 16 wynosi dziennie 50,— mk.

Obwieszczenie niniejsze obowiązuje z dniem 1. października 1921 r. Pozatem znosi się obwieszczenie z dnia 13. listopada 1920 r. (Orędownik nr. 91 pozycja 582). — L. dz. 654/21 U. Ub. —

Koźmin, dnia 3. marca 1922 r.

Przewodniczący Urzędu Ubezpieczeń.
(—) Czarnecki.

Nr. 130. Dnia 3. września 1921 r. zmarł w Lipsku obywatel Polski, Antoni Sakwa, urodzony w Koźminie w roku 1880.

Konsulat jeneralny uprasza o stwierdzenie nazwisk spadkobierców wymienionego i zapodanie tychże tut. Konsulatowi dla dalszego urzędowania. W spadku po wymienionym pozostało mk. n. 1824,71 która to kwota znajduje się w Sądzie Powiatowym w Born jako depozyt.

Za Konsula Jeneralnego
(—) nieczytelny
Wicekonsul

Powyższe podaję do wiadomości z nadmienieniem, iż według urzędowych stwierdzeń p. Sakwa w Koźminie się nie urodził i jest możliwem, że urodził się w innej miejscowości powiatu Koźminskiego. Ewtl. spadkobierców upraszam o zgłoszenie się z dokumentami w Starostwie pokój nr. 3 do 25. 3. 1922 r.

— L. dz. 1169/22 St. I. —

Koźmin, dnia 13. marca 1922 r.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy
Starosta.
Czarnecki.

Nr. 131. **Obwieszczenie.**

Zwraca się wszystkim pracodawcom (rolnikom) w miastach i powiecie szczególną uwagę na obowiązek zgłaszania wolnych miejsc dla służby męskiej (parobków) do Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Koźminie.

Urząd posiada większą ilość bezroboczych młodych robotników (rozpuszczonych z armii) którzy z dnia na dzień powiększają w miastach liczbę bezroboczych i twierdzą, że pracy pomimo najlepszej chęci w rolnictwie otrzymać nie mogą.

Leży to zatem w interesie rolników jeżeli mają brak robotników męskich (parobków) zatem zgłaszać powinni swoje zapotrzebowania w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy. — L. dz. 196/22 —

Koźmin, dnia 2. marca 1922 r.

Starosta
Czarnecki.

Nr. 132. Biuro Rozdziału Kukurydzy podaje do wiadomości iż w bieżącym miesiącu przystąpi do regulowania pozostałych należności producentów rolnych za niedostarczoną kukurydzę przekazując odnośnym komisjonerom po mk. 200, co za 100 kg. kukurydzy.

Wypłacane wzgl. przekazywane obecnie kwoty wraz z wypłacanemi poprzednio stanowić będą należność odstawców zboża siewnego w ogólnej wysokości mk. 2300,00 za 100 kg. kukurydzy, którą to należność Ministerstwo b. dzielnicy pruskiej zobowiązało się wypłacić. — L. dz. 33/22 U. G. —

Koźmin, dnia 10. marca 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Nr. 133. Płaćcie natychmiast danine, ponieważ w ostatnich dniach może się zdażyć, iż z powodu nawału publiczności kasy zapłaty odebrać nie będą mogły a tem samem płatnicy narażeni będą na poniesienie wysokich procentów za zwłokę. Zapłate przyjmuje Komunalna Kasa Powiatowa w Koźminie oraz Kasy miejskie w Koźminie, Borku i Pogorzeli.

— L. dz. 208/22 D. —

Koźmin, dnia 15. marca 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Czarnecki

Nr. 134. 1. Wydzierżawienie rowów szosowych na obwód **Koźmin** odbędzie się dnia 3 kwietnia b. r. w hotelu p. Grodzkiego o godz. 11-tej przedpołudniem

2. na obwód Borek dnia 5 kwietnia b. r. o godz. 11-tej przedpołudniem w hotelu p. Twardowskiego w Borku.

3. na obwód Pogorzela dnia 7 kwietnia b. r. u p. Przybylskiego Aleksandra w Pogorzeli o godz. 11-tej przedpołudniem.

4. na obwód Mokronos dnia 10 kwietnia b. r. w gościncu w Mokronosie. L. dz. 11/22 w. B. —

Koźmin, dnia 13. marca 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Czarnecki

Nr. 135. Niniejszem zatwierdzam jako komisarycznego sołtysa gminy Elżbietkowa gospodarza Jana Kowalskiego z Elżbietkowa. — L. dz. 55/22 W. P. —

Koźmin, dnia 13. marca 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.
Czarnecki.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 136. W dniu 19. b. m. z powodu Imienin Naczelnika Państwa należy na budynkn szkolnym wywiesić chorągiew państwową. Dnia poprzedniego lub następnego pp. nauczyciele wyjaśnią dzieciom ważność stanowiska Naczelnika Państwa oraz znaczenie obchodu dnia jego Imienin.

Koźmin, dnia 16. marca 1922.

Inspektor szkolny.
Chojecki.

Dział nieurzędowy

Unifikacja b. Dzielnicy Pruskiej

Warszawa 13. 3. (PAT) Stosowanie do powziętej w swoim czasie uchwały rady ministrów w sprawie unifikacji b. dziel. pruskiej w d. 13. b. m. wyjechali do Poznania przedstawiciele min. spraw wewn. dyrektor dep. bezpieczeństwa i pracy p. Stefan Urbanowicz, dyrektor dep. administracyjnego p. Lenc i naczelnik wydziału administracyjnego p. Koncki celem przejęcia administracji spraw wewnętrznych. Fakt ten stanowi ostatnie ogniwo w dziedzinie zjednoczenia dzielnicy piastowskiej z Rzeczypospolitą Polską i dla tego jest ważnym wypadkiem w dziejach państwa polskiego.

Pierwsze wozy kolejowe „Wagonu“ w Ostrowie

Doniosła uroczystość odbyła się w ubiegłą sobotę w Ostrowie w nowo wybudowanej fabryce „Wagon“. Pierwsza serja nowych wagonów oddaną została do użytku kolei polskich. W największej hali, obejmującej 16500 kwadrmtr., zebrali się robotnicy fabryki w liczbie 700 z inżynierami i Radą Nadzorczą. Generalny dyrektor p. Giedaczyński oddał któtkiem przemówieniem wagony towarowe kryte w ręce obecnego ministra kolei p. Eberhardta i dyrektora departamentu p. Wolickiego, poczem prezes Rady Nadzorczej p. dr. Hącia, dyrektor Polskiego Banku Handlowego, który w głównej mierze finansuje fabrykę, podziękował wszystkim współpracownikom za dotychczasową pracę około budowy fabryki, obejmującej łącznie 65000 kwadrmtr. zabudowanej płaszczyzny, prosząc o dalszą energiczną współpracę, gdyż wykończenie wewnętrzne i postawienie fabryki na wyżynach technicznych wymagać będzie jeszcze dużo zabiegów. Oprócz obecnego na uroczystości min. pracy p. Darowskiego powitał serdecznemi słowy przybyłych radcę handlowego ambasady angielskiej p. Chimensa i amerykańskiego doradcę kolejowego pułkownika p. Barbara.

Idźcie w świat mówił dalej, wy pierwsze wagony z naszej wytwórni. Rozwoźcie w kraju i zagranicę na chwałę naszego przemysłu produkty ziemi naszej i wytwory naszych fabryk, odajcie świadectwo, że pochodzicie z polskiej wytwórni, że stal i żelazo wasze pochodzą z Górnego Śląska, króry krwią polską zroszony wraca do macierzy, że drzewo, z którego was budowano, wyrosło w polskich lasach, których posiadamy olbrzymie przestrzenie, że zbudowali was polscy inżynierzy i polscy robotnicy.

Pan minister Eberhardt, odbierając imieniem rządu wagony, z których wykonania był zupełnie zadowolony, zaznaczył, iż wytwórnia przyczyni się poważnie do ulepszenia naszego taboru kolejowego.

Potem przemówił minister pracy p. Darowski, który nawiązując do przygotowującej się konferencji w Genui, akcentując moment pracy dla przyszłego rozwoju naszego kraju.

Po zwiedzeniu całego zakładu fabrycznego, obejmującego 220 morgów, pod przewodnictwem p. dyrektora Głębockiego, odbyło się skromne przyjęcie gości. W przemowie swojej p. radca Chimens zaznaczył, iż stosunki gospodarcze i polityczne Wielkiej Brytanji do Polski nie od dawnego czasu zaczęły się zacieśniać, nie wątpi, że referat jego o wizycie w Ostrowie, która na nim zrobiła jak najlepsze wrażenie, nie będzie w Londynie bez znaczenia. Pułkownik Barber w serdecznych słowach winszował kolejnictwu polskiemu tak systematycznie zbudowanej wytwórni wagonów, zaznaczając, iż Polska dopiero teraz zaczyna pracę pokojowo-gospodarczą. „Do zupełnego szczęścia“ powiedział, potrzeba wam tylko, byście płacili podatki, tak jak w innych krajach jesteśmy to tego przyzwyczajeni. W kilkugodzinnej wspólnej pogadance poruszono jeszcze ważne kwestje życia naszego gospodarczego, poczem goście wyjechali do Warszawy.

Przeciw gwałtom niemieckim na Górnym Śląsku.

Katowice, (Pat). Z powodu ostatnich zamachów ze strony Niemców na ludność polską Naczelna Rada Ludowa na posiedzeniu w d. dzisiejszem uchwaliła wysłać następującą odezwę:

Gwałty Niemców na G. Śląsku po 2 stronie przyszłej granicy polsko-niemieckiej przybierają z każdym dniem coraz groźniejsze formy. Jawnie i systematycznie uprawiają Niemcy teror w stosunku do polskich działaczy w mającym Niemcom przypaść obszarze. Chcą widocznie w ten sposób pozbawić ludność na G. Śląsku przywódców, cieszących się ogólnym naszym szacunkiem. Od pogróżek i prowokacyj przeszły niemieckie bojówki do krwawych zamachów. Coraz częściej wybitni Polacy padają ofiarą zamachów skrytobójczych i terorystycznych.

I tak w ostatnich dniach do powszechnie szanowanego ks. Mateji w Sobieszowicach a zarazem prezesa komitetu polskiego w niemieckiej części G. Śląska dano w nocy kilkanaście strzałów. Ks. Mateja cudem tylko uniknął niechybnej śmierci. Również do mieszkania p. Sliwki radnego miejskiego w Gliwicach rzucono 3 granaty ręczne które przyprawiły o śmierć 6 letnie dziecko. O podobnych zamachach donoszą z powiatu oleskiego i innych okolic niemieckiej części G. Śląska. Chodzi tu o konsekwentne przeprowadzenie planu przez gwałtowne usuwanie najdzielniejszych Polaków lub zmuszenie ich do opuszczenia ojczyzny i ludu, którego interesów z poświęceniem bronili.

Naczelna Rada Ludowa usiłowała zawsze uspokajać ludność w polskiej części G. Śląska i potępiała wszelkie próby wybrykowi gwałtów z polskiej strony. Usiłowania te zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem, bo Niemcy na polskim obszarze mają wszelką swobodę działania i zrzeszenia, której w całej pełni używają. W obecnych jednak warunkach, gdy niemieckie zamachy stają się coraz bezszczelniejsze, Naczelna Rada Ludowa nie może przyjmować odpowiedzialności za rozgoryczenie ludności, które wywołują te prowokacje. Dla tego Naczelna Rada Ludowa zwraca się publicznie do powołanych i miarodajnych władz z żądaniem, aby rodacy po tamtej stronie otrzymali opiekę prawną i zabezpieczenie przeciw powtarzaniu się podobnych zamachów, gdyż inaczej wpływ Naczelnej Rady Ludowej nie wystarczy, aby powstrzymać Ludność polską od odwetu i represji. Następują podpisy wszystkich członków Naczelnej Rady Ludowej.

Sprawy polskie

BEZROBOCIE.

Według statystyki ministerstwa pracy ogolna liczba bezrobotnych (zarejestrowanych w urzędach pośrednictwa pracy i niezgłoszonych) wynosiła w całej Polsce dnia 31. stycznia rb. 180 000. Z tej liczby przypada w województwie poznańskiem zarejestrowanych 14 6000, faktyczny stan jednak wynosi 24 000. W województwie pomorskim zarejestrowanych 3 400, faktyczny stan zaś 8 900. W Poznaniu zarejestrowano 2 400, rzeczywista liczba bzzrobotnych jednak jest dwa razy większa. Największy procent bezrobotnych, niemal czterypiąte ogółu, to robotnicy niekwalifikowani, poczem następują budowlani, drzewni, metalowi. Miesiące zimowe a mianowicie styczeń, luty i połowa marca należą zawsze do najgorszych. W tym czasie ustają wszelkie roboty sezonowe, prócz leśnych i dlatego jest to okres największego bezrobocia. Jest nadzieja, że z początkiem wiosny, położenie zmieni się z chwilą rozpoczęcia sezonu budowlanego. Rząd przystąpić ma z wiosną do budowy szeregu gmachów państwowych, domów dla urzędników itd., przyczem znaleść ma zajęcie do 40 000 robotników. W Poznaniu rozpocznie się budowa domu dla urzędników, taka sama budowa projektowana jest w Toruniu.

ZWYŻKA MARKI POLKIEJ.

Warszawa, 14. 3. (K. P.) W dniu wczorajszym kurs marki polskiej na giełdach zagranicznych podniósł się dość znacznie. W Zurychu notowano 12; w Genewe 12 i pół; New Yorku 00235; w Amsterdamie 006 i pół; oraz w Londynie 75 mkp. za jeden pence.

Z GIEŁDY GDAŃSKIGJ

(Rzp.) — GDAŃSK, 15. marca. — Na dzisiejszem zebraniu przedpołudniowem giełdy gdańskiej notowano:

Marka polska (sprzedaż) 6,22 (kupno) 6,20. Przekaz na Warszawę 6,25 — 6,22 i pół.

Dolary 271 — 270, funty sterlingi nie notowane.

Tendencja zniżkowa.

Wiadomości pozamiejscowe

Warszawa. (Spadek amerykański). M. S. Z. zawiadamia, że w dniu 12. marca 1919 zmarł w mieście Austin stanu Minesotta Marek Dittner, zapisując w testamencie 5000 dol. bratu swemu Pawłowi Dittner, pochodzącego z b. zaboru pruskiego a nie znanemu z miesca pobytu. Termin zgłoszenia się spadkobiercy upływa d. 5. maja br poczem spadek przechodzi na własność towarzystw dobroczynnych w Ameryce. M. S. Z. wzywa niniejszem p. Pawła Dittnera do zgłoszenia swaich praw w Departamencie konsularnym M. S. Z. ul. Fredry 1.

Zawiedziony skrzypek. Z Medjolanu donoszą do londyńskiego „Timesa“: W sali tutejszego konserwatorjum muzycznego miał się odbyć koncert młodego skrzypka czeskiego, Norberta Kubata. Przed samym jednak koncertem artysta odwołał go, dowiedziawszy się, że sprzedano tylko siedem biletów wejścia.

Nie na tem wszakże koniec, Kubat bowiem tak wziął do serca doznany zawód, że postanowił popełnić samobójstwo i w tym celu powiesił się na jednem z drzew bulwaru.

Na szczęście, sznur nie wytrzymał i pękł. Leżącego na ziemi, nieprzytomnego skrzypka znaleźli dwaj spóźnieni przechodnie. Zrozpaczonego artystę zdołano przywrócić do życia.

Ciekawe nowiny

Obrączki rozwodowe. Obrączka, będąca symbolem przywiązania i nierozerwalności małżeństwa, służy obecnie w Ameryce — jak donoszą z Nowego Jorku — dla zademonstrowania wręcz przeciwnej rzeczy.

Oto, ekscentryczne amerykanki, które nie mogły pogodzić się z mężami i otrzymały rozwód, manifestują to przez noszenie obrączek, na których jednak umieszczono złamaną strzałkę Amora, jako symbol złamanego związku małżeńskiego.

Wątpić należy aby kobiety nasze zechciały naśladować ekscentryczne rozwódki amerykańskie.

Naboje odurzające. Jak donoszą dzienniki madryckie, policjanci w Hiszpanji są uzbrojeni obecnie, prócz szabli i zwykłego rewolweru, także w pistolet dużego kalibru, którego nabój, przy wystrzale wydziela chmurę gazu odurzającego. Gaz ten pozbawia natychmiast przytomności na kilkanaście minut tego w kogo był wymierzony, ułatwiając policji hiszpańskiej obezwładnienia przestępców. Ciekawe jest przytem to, że owe pistolety odurzające fabrykowane są — w Niemczech.

Jakimi to siłaczami byli dawniej polacy. Kronika nasza przechowała nam liczne wiadomości o przodkach wielkiej siły fizycznej i niezwykłej wytrwałości Wojciech Brudzyński, dworzanin królów Aleksandra Jagiellończyka i Zygmunt I, sześciu mę-

żów w całkowitych zbrojach na barkach swoich dźwigał, a siedząc na koniu, gdy schwycił się rękami belki w bramie wjazdowej, konia swego w górę nogami z ziemi unosił.

Król Zygmunt I łamał żelazne podkowy i zrywał postronki. Marcin Brzozowski z Brzozowa, ziemi Gostyńskiej wziąwszy beczkę piwa, tańczył z nią swobodnie tak, jak gdyby ją wcale nie dźwigał. Znów niejaki Sciborz, herbu „Ostoja", rzekę Dunaj w pełnej zbroi swobodnie przepłynął. Dalej Teodor Lacki, sławny wojownik z czasów Stefana Batorego i Zygmunta III, słynął z wielkiej siły nietylko w Polsce, ale i zagranicą. Pewnego razu, bawiąc w Wenecji, chwycił wołu, który na niego się rzucił, powalił go na ziemię i kark mu złamał. Każde drzewo, które tylko mógł dłońmi objąć, z ziemi z korzeniami wyrywał. August II dla wielkiej siły fizycznej dostał przydomek „Mocnego". Za jednym zamachem ścinał głowy bydlętom. Armatę podnosił jak pistolet. Augusta przewyższał siłą Marcin Cieński z Sieradzkiego. Gdy król raz zaprosił Cieńskiego do siebie i zapragnął widzieć dowody jego siły, on podane szyny pozakręcał na szyi dwom żołnierzom, stojącym na warcie. Król, chociaż posiadał wielką siłę, jednak nie mógł szyn rozkręcić. Wtedy Cieński rozwinął sztaby z łatwością.

Ruch w Towarzystwach

Członkom Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, Komunalnych i Samorządowych na powiat Koźmiński — T. z. — w Koźminie komunikuje się niniejszem — co następuje:

I. W niedzielę, dnia 26. marca b. r. o godzinie 1,30 popołudniu odbędzie się na sali posiedzień w gmachu Starostwa w Koźminie

Zebranie miesięcznie i informacyjne

z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie.
2. Podanie do wiadomości nazwisk przyjętych przez Zarząd nowych członków do Stowarzyszenia.
3. Przeczytanie protokółu z walnego zebrania w dniu 5. lutego 1922 r.
4. Komunikaty Zarządu.
5. **Referat delegata Związku Towarzystw Polskich Urzędników z Poznania** (prawdopodobnie wiceprezesa Związku p. Młokosiewicza).
6. Dyskusja.
7. Uchwalenie rezolucji dotyczącej poprawy bytu urzędników powiatu Koźmińskiego.
8. Wybor 2 lub 3 delegatów na Zjazd do Poznania w dniu 8 i 9 kwietnia 1922 r. (§ 24 statutu Związku) i uchwalenie dla tychże kosztów podróży.
9. Sprawa referatów względnie odczytów.
10. Wolne wnioski.
11. Zakończenie.

Wobec ważnych spraw uprasza się członków Stowarzyszenia i urzędników mających zamiar do Stowarzyszenia przystąpić o konieczne przybycie na zebranie.

II. Dla zaoszczędzenia portorji podaje się niniejszem do wiadomości, że wszyscy kandydaci, którzy do dnia 8. marca b. r. zgłoszenia członkostwa sekretarzowi Stowarzyszenia doręczyli, dnia 8. marca b. r. przez Zarząd przyjęci zostali.

Dalsze przyjęcie nowych członków przez Zarząd nastąpi krótko przed zebraniem dnia 26. marca b. r.

III. Szan. Członków uprasza się, aby o powyższym komunikacie członków nieabonujących „Orędownik" powiadomić zechcieli.

Zarząd

Drzemczewski, Starszy naczelnik poczty — Andrzejczak, Starszy sekretarz powiatowy.

Ofiary i pokwitowania.

Na budowę ochronki w Korzeńcu ad Bircza złożli na zebraniu w Pogorzeli rady sierót:

Ks. proboszcz Sroka 100 mk., p. Stenzel z Pogorzeli 20 mk., p. Fibak z Głuchowa 0 mk., p. Zielonka z Małgowa 20 mk., p. Szymczak z Bułakowa 20 mk., p. Fabisiak z Kaczejgórki 20 mk., p. Tyrakowski z Walerjanowa 20 mk., p. Wawrzyniak z Wyrębina 10 mk., p. Balcer z Wziąchowa 10 mk., p. Fiedler z Gumienic 10 mk., p. Eckner z Siedmiorogowa 20 mk. i ks. proboszcz Flach z Koźmina 500 mk.

Odbiór powyższych kwot potwierdzam.

Malinowski, naczelnik sądu w Koźminie.

Pokwitowanie z Wieczornicy Czerwonego Krzyża 26. lutego 1922 r.

Dochód wynosi	165,625,— mk.
zebrano na chrzcinach u pp. Małeckich za inicjatywą p. burmistrza	8,000,— mk.
od p. Modlibowskiego Mokronos	1,000,— mk.
razem	174,625,— mk.
rozchód	64,515,— mk.
pozostaje	110,110,— mk.

Wszystkim ofiarodawcom którzy nas tak hojnie obdarzyli datkami zarazem przyczynili się do uświetnienia zabawy składam „serdeczne Bóg zapłać".

w z. Jaworowiczowa.